

Yttrande över promemorian Reglering av undersköterskeyrket – kompetenskrav och övergångsbestämmelser (Ds 2020:15)

Folkbildningsrådet har fått möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående promemoria.

Folkbildningsrådets yttrande avgränsas till resonemang och förslag som har betydelse för folkhögskolan.

Sammanfattning

Folkbildningsrådet föreslår att regeringen författningsreglerar de krav på resultat av lärande som måste vara uppfyllda för att ett intyg om godkänt resultat på folkhögskolans vård- och omsorgsutbildning på gymnasial nivå ska kunna utfärdas av folkhögskola på SeQF-nivå 4.

Folkbildningsrådets ställningstagande

Vård- och omsorgsutbildning på folkhögskola

Riksdagen har i juni 2020 beslutat att bygga ut folkhögskolornas yrkesutbildningar med 2 000 nya årsplatser från hösten 2020, häften av dessa med tyngdpunkt på vård och omsorg. De nya platserna är en del av regeringens satsning på vård och omsorg. Satsningen fortsätter även 2021 och våren 2022.

Folkbildningsrådet har fördelat de nya utbildningsplatserna. Totalt har 139 utbildningar beviljats på 112 folkhögskolor. Det har varit ett stort intresse för att bidra i satsningen och folkhögskolorna har sökt om dubbelt så många platser som det finns finansiering för. Hela 66 procent av utbildningarna är inom vård- och omsorg.

Folkhögskolorna har visat att de är redo att möta de utmaningar som samhället står inför genom att utöka sin verksamhet och erbjuda utbildningar inom prioriterade områden.

Folkhögskolan som utbildningsform

Folkhögskolan har alltsedan starten varit ett accepterat komplement till det ordinarie utbildningssystemet. Folkhögskolan erbjuder egna yrkesutbildningar och från folkhögskolan kan deltagare gå vidare till högre studier.

Statens stöd till folkhögskolan kännetecknas av en tilltro till folkhögskolans förmåga att självständigt forma den verksamhet som är kopplad till stödet. Folkhögskolan relativa frihet från statlig styrning ger möjlighet att utifrån sina profiler och idémässiga bakgrund forma verksamheten.

Folkhögskolan är också fria att utforma kursinnehåll, sitt sätt att arbeta och organisera studierna. Det finns inga nationella läroplaner eller kursplaner. Detta gäller såväl för den allmänna kursen som för de särskilda kurserna, inberäknat yrkesutbildningar. På så sätt skapas en stor variation och bredd i kursutbudet och även utrymme för ett stort deltagarinflytande.

Med denna frihet följer självklart ett stort ansvar. Folkhögskolorna måste följa Folkbildningsrådets statsbidragsvillkor och gemensamma anvisningar.

Folkhögskolans allmänna kurs på gymnasienivå har sedan länge en egen behörighetsmodell och ger tillträde till högskolestudier, yrkeshögskolestudier och andra eftergymnasiala yrkesutbildningar. Allmän kurs kombinerar studier enligt folkhögskolans arbetssätt och särart med ett intygande av ämneskunskaper som motsvarar vissa av gymnasieskolans ämnesplaner. Tillsammans ger detta deltagaren grundläggande behörighet till högre studier.

Folkbildningsrådet anser att när folkhögskolan tas i anspråk för att bedriva yrkesutbildning som motsvarar gymnasial utbildning så måste folkhögskolan ha frihet att utforma sin egen verksamhet.

I promemorian konstateras att det finns olika utbildningsvägar till undersköterskeyrket, däribland utbildning på folkhögskola.

Regeringen har, genom ett tillägg i förordningen (SFS 2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SFS 2017:276), beslutat att genomförd allmän kurs på folkhögskola på gymnasienivå ges placeringen på nivå 4 i Sveriges referensram för kvalifikationer (SeQF) och allmän kurs på grundskolenivå ger placering på nivå 2.

Folkhögskolans allmänna kurs är således författningsreglerad i SeQF sedan den 1 juli 2017. Syftet med SeQF är att synliggöra allt resultat av lärande oavsett hur det har förvärvats, formellt eller icke-formellt, i skola folkbildning och arbetsliv. Vidare för att underlätta jämförelser av kvalifikationer från studier och arbetsliv, både nationellt och internationellt.

Folkbildningsrådet anser att regeringen bör författningsreglera de krav på resultat av lärande som måste vara uppfyllda för att ett intyg om godkänt resultat på folkhögskolans vård- och omsorgsutbildning på gymnasial nivå ska kunna utfärdas av folkhögskola. Vidare att Folkbildningsrådets roll i arbetet med kvalitetssäkring av folkhögskolornas vård- och omsorgsutbildning inklusive utfärdande av intyg tydliggörs.

Kraven på resultat av lärande på vård- och omsorgsutbildning på gymnasial nivå på folkhögskola ska motsvara de krav som ställs på motsvarande utbildning inom gymnasieskolan. Folkbildningsrådet föreslår att förordning (SFS 2015:218) om statsbidrag till folkbildningen kompletteras enligt följande:

”Folkhögskolan ska för vård- och omsorgsutbildning på gymnasial nivå på folkhögskola

1. ställa krav på resultat som motsvarar de krav som ställs på motsvarande utbildning inom gymnasieskolan,
2. utfärda intyg om godkänt resultat från vård- och omsorgsutbildning på gymnasial nivå från folkhögskola.”

Folkbildningsrådet ges uppdraget granska kvaliteten i folkhögskolans vård- och omsorgsutbildning samt folkhögskolans eget kvalitetsarbete vad gäller vård- och omsorgsutbildning samt intygandet av SeQF-nivå.

Folkbildningsrådet ska utfärda anvisningar:

- att folkhögskolan ska formulera läranderesultat utifrån skolans profil så att de täcker in relevant SeQF-nivå,
- att folkhögskolan ansvarar för en kvalitetssäkrad process kring framtagandet av läranderesultat och gör en årlig utvärdering av dessa.

Folkbildningsrådets uppföljning kommer att baseras på folkhögskolans dokument kring SeQF.

För Folkbildningsrådet

Maria Graner
Generalsekreterare